

УДК 021.4:378.013

Луцик Л.О., директор наукової бібліотеки,
Пилипчак Г.С., зав.відділу обслуговування ©

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького

РОЛЬ І КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ

У статті розглядаються актуальні проблеми виховання молодшої генерації сучасного українського суспільства, зокрема, у системі вищої школи. Відображено форми і методи виховної роботи зі студентами та викладачами у науковій бібліотеці ЛНУВМ та БТ – як традиційні, так і ті, що відповідають основним засадам Болонської декларації.

Ключові слова: вища освіта, бібліотека, виховна робота, Болонський процес.

Вступ. Виховна робота відіграє важливу роль у формуванні ментальності кожного народу. Кожна молода людина успадковує духовне багатство попередніх поколінь, їхні традиції, вірування, звичаї, мову, культуру та вчиться володіти цим духовним багатством. Це відбувається під впливом таких чинників, як соціальне середовище, культура, освіта, виховання та самовиховання.

В Україні, як і в інших країнах світу, історично склалася своя система виховання. Правильно організоване національне виховання формує повновартісну особистість, індивідуальність, яка високо цінує свою громадянську, національну гідність, совість і честь. Завдяки національному вихованню молоді найповніше реалізуються природні задатки, формується національний склад мислення, психіка, характер і світогляд. Від того, наскільки молоде покоління готове взяти на себе відповідальність за розвиток і збереження духовності та культурних здобутків української держави, наскільки ініціативно воно бере участь у процесі соціально-економічних і політичних перетворень, значною мірою залежить доля країни, її національні інтереси.

Вища освіта є тією силою, яка повинна забезпечити кращих представників молодого покоління країни здатністю компетентно і відповідально брати участь у житті суспільства. Тому вищі навчальні заклади мають зробити все, щоб випускник-професіонал високої категорії, проявляючи національну самосвідомість, навчався бути не лише пасивним виконавцем, а відповідальним і активним учасником розв'язання політичних, соціально-економічних, морально-етичних, культурно-освітніх, екологічних та інших проблем. Університети готують не просто людей певної професії, а національну інтелектуальну еліту, виховують громадян, здатних відповідати за свою країну.

Успіх цього процесу залежить від активної діяльності, творчого підходу не лише професорсько-викладацького складу, але й працівників бібліотеки.

Роль бібліотеки вищого навчального закладу в умовах сьогодення.

Основне завдання бібліотеки вищого навчального закладу – забезпечення якнайповнішого, якісного та оперативного бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування студентів, магістрантів, аспірантів, професорсько-викладацького складу, співробітників згідно з їхніми запитами на основі широкого доступу до бібліотечних та інформаційних ресурсів. В умовах Болонського процесу, згідно з якими більше часу відводиться студентам для самостійної роботи, зростає роль бібліотеки в інформаційному забезпеченні навчального та наукового процесів, у тому числі через доступ до електронних каталогів, електронних бібліотек, ресурсів Інтернету та Інтранету.

Поряд із цим, бібліотека вищого навчального закладу як один із головних його підрозділів не лише допомагає у вирішенні найскладніших проблем навчання, але й сприяє розвитку духовної культури, впливає на формування інтелектуального та культурного становлення особистості студента. Бібліотека створює атмосферу творчої зацікавленості у навчанні, науці, мистецтві, впливає на стан духу, який не піддається жодним вимірам та оцінкам, проте лежить в основі моралі, сприяє вихованню української душі. Внутрішній світ молодого людини формується щомиті під впливом засобів масової інформації, Інтернету, прочитаної книжки, слів наставника-викладача. Немала роль у цьому складному багатовимірному процесі належить виховній роботі, що проводиться у бібліотеці.

Виховна робота у діяльності наукової бібліотеки ЛНУВМ та БТ. У своїй діяльності працівники бібліотеки ЛНУВМ та БТ виходять із необхідності поєднання культурно-просвітницької роботи із забезпеченням читачів книгами та сучасною науковою інформацією. Культурно-просвітницька робота бібліотеки спрямована на ознайомлення студентів та викладачів з пам'ятними датами, історією Університету та провідних його кафедр, здобутками українських ветеринарних лікарів, учених, найновішими досягненнями світової ветеринарної медицини. Серед основних напрямів культурологічної діяльності бібліотеки Університету можна виділити наступні: допомога в адаптації першокурсників; формування інформаційної культури користувачів; забезпечення доступності та якості бібліотечних послуг; задоволення духовних запитів; організація дозвілля через надання книг, періодичних видань, відеофільмів; організація зустрічей зі знайомими науковцями, письменниками, спеціалістами сільського господарства; презентації книг та організація виставок.

Книжкові виставки відіграють важливу роль у здобутті знань, надають інформаційну допомогу викладачам і студентам, формують загальну і професійну культуру молодого людини.

У читальному залі бібліотеки представлені виставки під назвами: “Україна і світ”, “Праці вчених університету”, “Болонський процес і вища освіта”, “Державу будує нація”, “На допомогу ветеринарному спеціалісту”, “На

допомогу дипломному проекту”, “Світоч української нації”, “За Україну, за її волю” та інші.

Активно використовуються такі бібліотечні методи виховної роботи, як бесіди з використанням мультимедійного обладнання та відеофільмів: “Чорнобильська трагедія: пам’ять минулого”, “Радіаційні загрози і захист від них”, “Історичне минуле Львова”, “Замки Львівщини”, до 155-х роковин від дня народження Софії Русової “Спогади про Софію”, до 125-х роковин від дня народження Лесі Українки “І все одно до тебе думка лине”.

Регулярно та системно проводяться бесіди релігійної тематики зі студентською молоддю, зокрема, “Зимові свята. Стрітіння Господнє”, “Монотеїстичні релігії”, “Великий світ української писанки” тощо. Бібліотекарі приймають участь у майстер-класах відомих львівських майстринь, запрошених Союзом українок (вишивки, писанки, плетіння герданів та ін.), у Великодніх та новорічних композиціях, беруть участь у передсвяткових вечорах, які проводяться студентами у гуртожитках. Для студентів це є наочні уроки національного виховання, які несуть у собі позитивну енергетику, прищеплюють любов до краси, мистецтва.

Висновки. Вища освіта і виховання – дві нерозривні ланки у формуванні молодшої інтелектуальної еліти української держави. Виховний процес відіграє важливу роль у духовному та культурному становленні особистості. Наукова бібліотека Університету покликана поєднувати науково-освітню та культурно-виховну діяльність, Україну і світ. Лише освіта та культура можуть відродити націю, утвердити українську національну ідею, гармонізувати національну свідомість із європейськими цінностями.

Література

1. Березна Т. Роль бібліотеки вищого навчального закладу в організації навчально-виховного процесу / Т. Березна // Рідна школа. - 2007. - №6. - С. 41-42.
2. Бех І.Д. Виховання підростаючої особистості на засадах нової методології / І.Д. Бех // Педагогіка і психологія. - 1999. - №3. - С.5-14.
3. Герасимова В. Інформаційно-виховні функції наукової бібліотеки Запорізького національного університету / В. Герасимова // Вища школа. - 2008. - №10. - С. 48-56.
4. Кафарський В. Нація і держава. Культура. Ідеологія. Духовність / В. Кафарський. - Івано-Франківськ: Плай, 1999. - 332 с.
5. Холод В. Роль університетської бібліотеки у навчально-виховній роботі вузу / В.Холод // Бібліотечна планета. – 2003. - №3. - С.41.
6. Шкира О. Бібліотека вищого навчального закладу: сучасна модель діяльності / Ольга Шкира // Вища школа. - 2009. - №7. - С.80-88.

Summary

L.A. Lutsyk, H.S. Pylypchak

**THE ROLE AND CULTUROLOGICAL FUNCTIONS OF UNIVERSITY
LIBRARY IN THE REALIZATION OF BOLOGNA AGREEMENT
REGULATIONS**

The article discerns modern approaches to cultural education of Ukrainian young generation and the role of University library in this process. Forms and methods of cultural education, approved in the Scientific library of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies, including traditional ones and that responding to Bologna process, are presented.

Key words: *higher education, University library, cultural education, Bologna process.*